

DİSİPLİNLERARASILIK BAĞLAMINDA TRT VE ŞİİR (1968-2008)

Mustafa KARABULUT*

Özet

Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), devlet adına radyo ve televizyon yayınlarını gerçekleştirmek amacıyla, özel yasayla özerk tüzel bir kişiliğe sahip olarak kurulmuş "tarafsız" bir kamu iktisadi kuruluşudur. TRT, eğitim, kültür, haber, belgesel, drama, spor, müzik ve eğlence programlarıyla sadece Türkiye'nin değil, dünyanın birçok bölgesine ulaşan çok geniş boyutlu bir organizasyondur.

Milletlerin edebiyatlarının temelinde şiir vardır. Şiir insanlık tarihinin hafızasında binlerce yıllık bir yere sahiptir. Şiir, birey ve toplumun maddi ve manevi birçok tarafına hitap eder. Bu bakımdan şiirin etkileyici yönü diğer edebi türlerden daha fazladır. Şiirde önemli olan, öz ile biçim dengesi ve güzelliğini kurabilmektir. Şiir, kişiyi bulunduğu ruh halinden alıp başka iklimlere götüren; insanı iyiye, güzele, doğruya sevk eden; bireyin duygu, düşünce ve hayal dünyasını yansıtan çok önemli bir türdür.

TRT, kurulduğu tarihten 2008 yılına kadar edebiyata geniş ölçüde yer ayırır. Bu dönemde Türk edebiyatının önde gelen şahsiyetleri için birçok program yapan TRT, şiir ve şaire ayrı bir değer verir. 2008 yılından sonra TRT'nin edebiyat odaklı programlarında önemli bir azalma görülür. Dil ve edebiyat, bir milletin kültürünün temel taşlarından olduğu için, TRT'nin bu hususa özellikle dikkat etmesi gerekir. Bu çalışmada 'temel ve uygulama araştırmaları' yöntemi kullanılarak 1968-2008 yılları arasında TRT'de yayımlanmış şiir ile ilgili programlar araştırılmıştır. Bu makalede amaç, TRT ile edebiyat (şiir) arasında disiplinler arası bir çalışma yapmak, 1968-2008 yılları arasında TRT'de yayınlanmış şiir ağırlıklı programları tanıtmaktır.

Anahtar Kelimeler: *Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), Türk şiiri, disiplinlerarasılık.*

* Doç. Dr., Adıyaman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı

TRT AND POETRY IN INTERDISCIPLINARITY CONTEXT (1968-2008)

Abstract

Turkey Radio and Television Corporation is a “neutral” state-owned enterprise which established by a special law to have a autonomous legal personality, in order to perform radio and television broadcast on behalf of the state.

TRT is a large-sized organisation which reach not only Turkey but also many parts of the world with education, culture, news, documantaries, drama, sports, musics and entertainment programmes.

Poetry exist in the basis of nations literature. Poetry has a place of thousands of years in the memory of human history. Poetry addresses many spiritual and material sides of individuals and society. From this point of view, the impressive aspects of poetry is more than the other literary types. What is important in the poetry is to establish the balance and the beauty between the essence and the form. Poetry is a very important type which takes one to some other climates from the mood within, leads one to good, beautiful and to the right; reflects individuals emotion, intellectual and imagination world.

From the date of its establishment until 2008, TRT allocates literary space to literature. In this period, TRT, which makes many programs for the prominent figures of Turkish literature, gives a special value to poetry and poetry. After 2008, there is a significant reduction in TRT's literature-oriented programs. Since language and literature are the foundation stones of a nation's culture, TRT should pay particular attention to this issue. In this study, programs related to poetry published in TRT between 1968-2008 were investigated by using 'basic and application researches' method. The purpose of this article is to make a cross-disciplinary study between TRT and literature (poetry) and to introduce poetry-oriented programs published in TRT between 1968 and 2008.

Key Words: *Turkey Radio and Television Corporation (TRT), Turkish poetry, interdisciplinarity.*

1. GİRİŞ

1.1. Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT) Üzerine

01 Mayıs 1964 tarihinde 359 sayılı Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Yasası ile devlet adına radyo ve televizyon yayınlarını gerçekleştirmek amacıyla kurulan Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), ülkemiz kitle iletişim sektörünün hem kurucusu hem de okulu olmuştur. TRT, Türkiye’de kitle iletişim alanındaki faaliyetleri şekillendirmesi, basın mensubunun yetişmesine olanak sağlayarak bir okul işlevi görmesi, kaliteli ürünler üretmesi, ülkemizin ve kültürel coğrafyamızın yurtdışına açılan penceresi olması, teknik altyapısı ile sektörün ilk ve en önemli lokomotif olması bakımından Türkiye’nin en değerli varlık unsurlarındandır.

Eğitim, kültür, belgesel, drama, spor, müzik ve eğlence yayınlarıyla ülkemizin % 99’una, sınır ötesinde ise; dünyanın birçok bölgesine ulaşarak, her yaş grubundan izleyiciye yönelik yayınlarıyla hizmet veren TRT, çok sayıda ulusal ve bölgesel televizyon kanalının bulunduğu yayın ortamında nitelikli ve sorumlu yayıncılık anlayışıyla faaliyet göstermektedir (Erdem, S. Karakurt, 2011: 16).

TRT, yayınlarda tarafsız bir kurumdur. “Yayında tarafsızlık, her kişiye, zümreye, sınıfa ve her kurum ve kuruluşa karşıdır.” (Hafizoğulları, 2003: 22). Bu, Anayasa’da da karşılığını bulan bir husustur. TRT, kimsenin tasarrufu altında değil, sadece milletin sesidir.

Bu çalışmada amaç, TRT’nin ilk düzenli televizyon yayınlarına geçişinin 50. yılı² münasebetiyle, TRT’nin 1968-2008 yılları arasında şiir ile ilgili yayınladığı programları tespit ederek bu kurumun edebiyat/şiir üzerine hazırladığı programları ortaya koymaktır. Bu bağlamda aşağıdaki sorulara cevaplar arandı:

- Başlığında ‘şiir’ ismi geçen programlar hangileridir?
- Başlığında ‘şiir’ ismi geçmediği halde şiir ağırlıklı programlar hangileridir?
- Programlar kaç bölüm ve kaç dakikadır?
- Programların alt türü nedir?
- Programların yayın tarihi nedir?
- Programda ne anlatılmaktadır?
- Hangi şairler tanıtılmaktadır?
- Şiir ve şairle ilgili neler anlatılmaktadır?

2 31 Ocak 1968’de Ankara Televizyonu tarafından Mithatpaşa Stüdyosu’nda başlar.

1.2. Şiire Dair

Şiir sanatı için birçok tanım yapılmıştır. Şiir bir duygunun, düşüncenin dilin belli bir ahenk, ritim, estetik, söz, imge, anlam, ölçü, kafiye, redif edebi sanat vb. unsurlarıyla kendine özgü bir duyuşla ifade edildiği sanattır. Şiir, edebiyat sanatının en eski ve en estetik türüdür. “Şiir, ilk edebi söyleyişlerden bugüne, insanoglu için en sıcak, en etkili ve en lirik bir söz sanatı olagelmıştır. O kadar ki, çoğu dönem ve toplumlarda edebiyat ile şiir özdeşleşmiştir; edebiyat denilince zihinlerde beliren ilk örnek, şiir olmuştur.” (Demircan, 2008: 2). Bir şairin en önemli aracı sözcüktür. “Şiir, sözcükleri ustaca kullanma sanattır, şair sözcükleri ustaca kullanan insandır.” (Alkan, 2005: 592).

Şiir, ait olduğu sanatçının/şairin ve toplumun duygu, düşünce, hayal, kültür vb. dünyasından izler taşır. Bu bakımdan şiir denilince akla sadece birkaç dize-lik kelimeler topluluğu gelmemelidir. Şiir, güzel sanatlar içerisinde de önemli bir yere sahip olup nesirden farklı bir kimliktedir. Necip Fazıl Kısakürek, *Çile* adlı şiir kitabının Poetika kısmında “Şiir, Mutlak Hakikat’i arama işidir... Mutlak hakikat Allah’tır” (2002: 473-474). diyerek şiirin gayesini dini ve ilahi boyutta irdeler.

Şiir sanatında şiirin tanımı, özellikleri, iç ve dış yapısı, dili, muhtevası vb. unsurlar ön plana çıkar. Şairlerin şiir anlayışları aynı zamanda onların poetikalarıdır. Şiir sanatı ile yakın anlamlı olan poetika, günümüzde şiir ile ilgili teorileri içerir. Aristo’nun *Poetika*’sı bu anlamda kaleme alınmış olan ilk eserdir. Aristo, yapıtının ilk kısmında “Epos, tragedya, komedy, dithrambos şiiri ile flüt, kitaraya sanatlarının büyük bir kısmı, bütün bunlar genel olarak taklittir (mimesis).” (1987: 11) der. Şiir, binlerce yıllık geçmişle, kültür ve medeniyet taşıyıcılığıyla, birçok bilim (edebiyat, psikoloji, sosyoloji, tarih, felsefe vb.) ve sanatla (musiki, resim, tiyatro vb.) iç içe oluşuyla, insanın duygu, düşünce ve hayal dünyasına hitap edişle çok geniş çaplı bir türdür.

1.3. Yöntem

Yöntem olarak, öncelikle TRT ve şiir hakkında genel bilgiler verildikten sonra TRT’de şiir üzerine hazırlanan programlar incelendi. Bu bağlamda bahsi geçen yapımlar ve konular hakkında başka kaynaklar da tarandı. Veri kaynağı olarak öncelikle TRT’nin yayınlarından 4 ciltlik *Geçmişten Geleceğe Belgeler... Bilgiler... 1968/2008* adlı yapıta müracaat edildi.

Ayrıca, her programın bölüm sayısı ve süresi, yayın tarihi, alt türü hakkında bilgi verilecektir.

2. TRT VE ŞİİR

TRT'nin 1968-2008 yılları arasında şiirle bire bir ilişkili programlarını tespit edip incelerken iki husus dikkatimizi çekti: Birincisi, programın isminde 'şiir' sözcüğü geçenler, ikincisi, isminde 'şiir' sözcüğü geçmeyen şiir ve şair muhtevalı programlar.

2.1. Program İsminde “Şiir” Sözcüğü Kullanılanlar

Haftada bir yayına giren dizi programların ilk bölümünün yayın tarihi yazılmıştır.

2.1.1. Müzedeki Şiir

Bölüm Sayısı ve Süresi: 3x30 dk.

Yayın Tarihi: 19.01.1989

Alt Tür: Dramatik

Müzedeki Şiir, TRT'nin Klasik Türk şiirini gençlere sevdirme hususunda önemli bir çalışmasıdır. Programda Edebiyat Fakültesi iki gencin, Divan Edebiyatı Müzesi'nde çalışırken zaman içinde yolculuğa çıkmasını ve bu yolculukta karşılaştıkları şairlerle sohbetleri konu edilir. Bu konuşmada şairler ve şiirleri hakkında bilgiler ve Divan şiirinin başlangıcından 16. yüzyıl sonuna kadar olan dönemi hakkında bilgiler verilmektedir. “Gençler yolcuları sırasında Mürekkepçi Enveri, Zati İvaz Çelebi, Nevi, Hayali, Kanuni Sultan Süleyman, Taşlıcalı Yahya, Naili, Şeyhülislam Yahya, Nabi, Leyla ve Fitnat Hanım gibi Divan şairleri ile tanışır” (Karadağ v.d., 2009: 897). Programda Divan şiiri hakkında bilgiler de verilmekte, ayrıca Ömer Nef'i ve Nedim de tanıtılmaktadır.

2.1.2. Necip Fazıl Kısakürek Şiirin Vicdanı

Bölüm Sayısı ve Süresi: 1x32 dk.

Yayın Tarihi: 25.05.1988

Alt Tür: Biyografi

Necip Fazıl Kısakürek'in ölümünün 5. yıldönümü dolayısıyla hazırlanmış olan programda şairin hayatı anlatılır. Programda Mehmet Akif İnan da şairin edebi kişiliği hakkında bilgiler verir.

2.1.3. Şiir İstanbul

Bölüm Sayısı ve Süresi: 3x19 dk.

Yayın Tarihi: 29.05.1990

Alt Tür: Edebiyat

İstanbul için yazılmış şiirlerin konu edildiği programda, Yahya Kemal Beyatlı'nın *Üsküdar'ın Dost Işıkları*, *Süleymaniye'de Bayram Sabahı* ve *Bir Başka Tepeden*; Orhan Veli Kanık'ın *İstanbul'u Dinliyorum* ve *İstanbul Türküsü*; Behçet Kemal Çağlar'ın *Bir Şarkıdan Parçalar*; Fazıl Hüsni Dağlarca'nın *Fetih Gecesinde İstanbul*, Feyzi Halıcı'nın *Kız Kulesi*, Baki Süha Edipoğlu *İstanbul Kokusu*, Necip Fazıl Kısakürek'in *Canım İstanbul*, Ziya Osman Saba'nın *İstanbul*, Ercüment Uçarı'nın *İstanbul*, Faruk Nafiz Çamlıbel'in *Yalılar*, Ümit Yaşar Oğuzcan'ın *İstanbul* adlı şiirleri okunur.

2.1.4. Şiire Adanmış Bir Ömür "Behçet Necatigil"

Bölüm Sayısı ve Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: 09.12.1999

Alt Tür: Anma

Bu programda, Cumhuriyet dönemi Türk şiirinin büyük ustalarından Behçet Necatigil'in yaşam öyküsü, görüntüleri, eserleri verilir.

2.1.5. Şiire Sevdalı Bir Yürek "Ahmet Muhip Dıranas"

Bölüm Sayısı ve Süresi: 1x27 dk.

Yayın Tarihi: 21.06.2000

Alt Tür: Biyografi

Programda Ahmet Muhip Dıranas'ın hayat hikâyesi anlatılır. "Fahriye Abla filminden görüntüler bulunan belgeselde; eşi Münire Ülker'in şairle beraber çekilmiş fotoğraflarına, şairle ilgili görüşlerine yer verilir (Karadağ v.d., 2009: 1153).

2.2. İsminde Şiir Sözcüğü Geçmeyen Şiir ve Şair Muhtevalı Programlar**2.2.1. Ölüm Yıldönümünde Ceyhun Atuf Kansu**

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 20 dk.

Yayın Tarihi: 17.03.1979

Alt Tür: Biyografi

Cumhuriyet dönemi şairlerinden Ceyhun Atıf Kansu'nun ölümünün 1. yıldönümünde hayatının kendi şiirleri ile anlatıldığı programdır. Şairin eşi Muzaffer Hanım ve torunu İlgin Gökler şairi, şiirlerini okuyarak anmakta, kendi sesinden yazmaya başlaması ve ölümünden önceki günlük yaşamı aktarılmaktadır. Programda eşi ve çocukları ile olan dönem resimleri, çalıştığı köy, Şeker Fabrikası'ndaki ve evindeki çalışma odaları da yer alır. Ayrıca, şiirlerinde değindiği konulara, ve çocuklara da vurgu yapılmakta ve özellikle Turhal, Suluova köyünde doktorluk yaptığı sırada yaşanan kızamık salgını sonucu ölen 23 çocuk için yazılmış kızamık ağıdı da okunmaktadır (Karadağ v.d., 2009: 41).

2.2.2. 10'uncu Ölüm Yılında Orhan Seyfi Orhon

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 32 dk.

Yayın Tarihi: 22.08.1982

Alt Tür: Biyografi

Ölümünün 10. yılında Orhan Seyfi Orhon'un hayatı, şiirleri ve sanatının anlatıldığı yapım.

2.2.3. 115. Ölüm Yıldönümünde İbrahim Şinasi

Bölüm Sayısı Süresi 1x17 dk.

Yayın Tarihi 13.09.1986

Alt Tür Biyografi

Tanzimat Edebiyatı'nın birinci dönem sanatçılarından İbrahim Şinasi'nin hayatı ve eserleri hakkında bilgilerin verildiği program.

2.2.4. 150. Doğum Yılında Namık Kemal

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 26 dk.

Yayın Tarihi: 21.12.1990

Alt Tür: Biyografi

Namık Kemal'in doğumunun 150. yılı için hazırlanmış bu anma programında; Namık Kemal'in hayatı, yaşamını etkileyen olaylar, tiyatro oyunları, romanları, şiirleri ve yaşadığı dönemin koşulları hakkında bilgiler Mümtaz Sevinç'in sunumu ve seçkin fotoğraflarla verilir.

2.2.5. Abdülhak Şinasi Hisar

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 23 dk.

Yayın Tarihi: 03.05.1983

Alt Tür: Biyografi

Edebiyatımızın önde gelen roman ve hatıra yazarlarından Abdülhak Şinasi Hisar'ın ölüm yıldönümü için hazırlanmış yapım.

2.2.6. Ahmet Hamdi Tanpınar

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 30 dk.

Yayın Tarihi: 05.02.1979

Alt Tür: Biyografi

Şiir, hikâye, roman, inceleme ve edebiyat tarihi dallarında eserler veren Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayatının ve *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*, *Sahnenin Dışındakiler*, *Huzur* ve *Yaz Yağmuru* adlı eserlerinin incelendiği program.

2.2.7. Ahmet Hamdi Tanpınar

Bölüm Sayısı Süresi: 2 x 30 dk.

Yayın Tarihi: 04.02.1987

Alt Tür: Biyografi

Programda, Ahmet Hamdi Tanpınar'ın hayat hikâyesi, edebi şahsiyeti anlatılmakta ve eserleri tanıtılmaktadır.

2.2.8. Ahmet Haşim

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 27 dk.

Yayın Tarihi: 06.04.1978

Alt Tür: Biyografi

Sunuculuğunu Turgay Gönenç'in yaptığı bu yapımda, 1884'de Bağdat'ta doğan Ahmet Haşim'in hayatı anlatılır.

2.2.9. Ahmet Haşim (1885 Bağdat - 1933 İstanbul)

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 25 dk.

Yayın Tarihi: 06.04.1978

Alt Tür: Biyografi

Belgeselde; Türk şiirinde simbolizmin öncüsü ve kurucusu olarak çığır açan Ahmet Haşim'in hayatı ve eserleri; Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun gençlik ve edebiyat hatıraları, Prof. Dr. Mehmet Kaplan'ın Şiir Tahlilleri kitabından alıntılar ressam Elif Naci aracılığıyla anlatılmaktadır (Karadağ v.d., 2009: 96).

2.2.10. Ahmet Kutsi Tecer

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 30 dk.

Yayın Tarihi: 23.07.1997

Alt Tür: Biyografi

Programda, Ahmet Kutsi Tecer'in hayat hikâyesi, edebi şahsiyeti anlatılmakta ve eserleri tanıtılmaktadır.

2.2.11. Ahmet Muhip Dıranas

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 19 dk.

Yayın Tarihi: 24.06.1985

Alt Tür: Biyografi

Çağdaş Türk şiirinin temsilcilerinden Ahmet Muhip Dıranas'ın hayatının anlatıldığı program.

2.2.12. Arif Nihat Asya

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 15 dk.

Yayın Tarihi: 05.01.1985

Alt Tür: Biyografi

Bayrak şairi olarak bilinen Arif Nihat Asya'nın ölümünün 10. yıldönümü dolayısıyla hazırlanan program.

2.2.13. Arif Nihat Asya

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 15 dk.

Yayın Tarihi: 05.01.1990

Alt Tür: Biyografi

Şair Arif Nihat Asya'nın ölüm yıldönümü nedeniyle hazırlanmış olan bu yapımdır.

2.2.14. Aşık Veysel

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 21 dk.

Yayın Tarihi: 11.12.1969

Alt Tür: Biyografi

Programda, Aşık Veysel'in hayat hikâyesi ve sanatı anlatılmaktadır. “Yalın bir Türkçe ile dili ustalıklı kullanan, şiirlerinde yaşama sevinciyle hüznün, iyimserlikle umutsuzluk iç içe olan Aşık Veysel Şatıroğlu, *Uzun İnce Bir Yoldayım, Toprak ve İnsan mıyım Ot muyum* gibi türkülerini söylemektedir” (Karadağ v.d., 2009: 174).

2.2.15. Aşık Veysel

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 20 dk.

Yayın Tarihi: 21.03.1981

Alt Tür: Biyografi

Aşık Veysel'in ölümünün 8. yıldönümü nedeniyle arşiv görüntüleri kullanılarak hazırlanmış olan program.

2.2.16. Bedri Rahmi Eyüboğlu

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 30 dk.

Yayın Tarihi: 21.09.1990

Alt Tür: Biyografi

Bedri Rahmi Eyüboğlu'nun yaşamının anlatıldığı program.

2.2.17. Behçet Kemal Çağlar

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 30 dk.

Yayın Tarihi: 21.09.1990

Alt Tür: Biyografi

Behçet Kemal Çağlar'ın hayatının anlatıldığı belgeselde, sanatçının yakın arkadaşlarından

Ordinaryüs Prof. Dr. Sadi Irmak ile yapılan röportaj da yer almaktadır.

2.2.18. Behçet Necatigil

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 39 dk.

Yayın Tarihi: 21.09.1977

Alt Tür: Biyografi

Türk şiirinin önemli isimlerinden Behçet Necatigil'in hayatının ve şiire bakışının kendisi tarafından anlatımına dayalı, şiirlerinde geçen konuların ise canlandırmalar ile izleyiciye aktarıldığı, biyografik ve kültür sanat içerikli bir yapım (Karadağ v.d., 2009: 242).

2.2.19. Behçet Necatigil - Evler

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 23 dk.

Yayın Tarihi:30.01.2007

Alt Tür: Anma

Behçet Necatigil'in Evler adlı şiir kitabındaki şiirlerinden hareketle oluşturulan yapım. Yapımda şairin hayatı ve eserleriyle beraber onun şiirlerindeki ev imgesi hakkında da bilgiler yer alır. Programda, eski İstanbul ahşap evi, ahşap evin iç ve dış mekân çekimleri ile Behçet Necatigil'in kendi sesinden şiir, İstanbul görüntüleri, evler üzerine yazdığı şiirleri ve şiirlere uygun günlük yaşama dair ev içi canlandırmalar yer alır. Yapımda ayrıca, şairin; *Evin Halleri*, *Perili Ev*, *Mavi Işık*, *Gözleri Badem*, *Serin Mavi*, *Ayrı Evlere Çıkmak*, *Ölü Çizgi*, *Varsa Ev*, *Aşk Gelmiş Cihana* ve *Gizli Sevda* şiirleri Suat Özturna tarafından seslendirilmekte, Necatigil'in fotoğraf ve görüntülerine yer verilmektedir (Karadağ v.d., 2009: 242).

2.2.20. Bir Coşkudur Cumhuriyet

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 50 dk.

Yayın Tarihi:01.09.1998

Alt Tür: Özel Gün

Cumhuriyet'in kuruluşunun 75. yılı dolayısıyla Cumhuriyet'in kuruluş yılları ve Atatürk'ün görüntüleri ile beraber Can Atilla'nın müziği eşliğinde Işık Yenersu ve Rüştü Asyalı'nın seslendirdikleri, Türk edebiyatının önemli şairlerinin şiirleri ile hazırlanan 21 adet şiir klbinin yer aldığı programdır.

Programda; Orhan Seyfi Orhon'un Gitti Gidiyor, Behçet Kemal Çağlar ve Faruk Nafiz Çamlıbel'in *10. Yıl Marşı*, Sabahattin Kudret Aksal'ın *Atatürk Anadolu'da*, Halim Yağcıoğlu'nun *Beni Sevmek Demek*, Tahsin Saraç'ın *İşte O Atatürk*, Ceyhun Atuf Kansu'nun *Anadolu İmecesini*, *Havza Yollarında Musta-*

fa Kemal ve Vatandaşlar; Fazıl Hüsni Dağlarca'nın *Mustafa Kemal'in Kağ-nısı* ve *Mustafa Kemal'in Kılıcı*, Suat Taşer'in *Sendendir Atatürk*, Yekta Gün-gör Özden'in *Nice 75 Yıllara*, Behçet Kemal Çağlar'ın *Atatürk'ü Dinlerken*, Yaşar Nabi Nayır'ın *Cumhuriyet Bayramı'nda*, Aşık Veysel'in *Ağıt*, Nazım Hikmet'in *26 Ağustos Gecesinde Saatler*, (İki Bölüm halinde), Aşık Kadirli Halil Akbulut'un *Cumhuriyet*, Cahit Külebi'nin *Atatürk Kurtuluş Savaşında* ve İlhan Demirarslan'ın *Atatürk* şiirleri seslendirilir.

2.2.21. Bir Dokuz Eylül Daha

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 50 dk.

Yayın Tarihi:09.09.1987

Alt Tür: Özel Gün

Fazıl Hüsni Dağlarca'nın şiirlerinden yola çıkılarak 9 Eylül İzmir'in kurtuluşunun anlatıldığı program.

2.2.22. Bu Vatan Kimin (Orhan Şaik Gökyay)

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 30 dk.

Yayın Tarihi:02.012.2004

Alt Tür: Biyografi

Orhan Şaik Gökyay'ın *Bu Vatan Kimin* şiiri ile bütünleşmiş hayat hikâyesinin anlatıldığı programdır.

2.2.23. Cennete Açılan Pencere

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 30 dk.

Yayın Tarihi: 19.08.1995

Alt Tür: Biyografi

Bu programda Tevfik Fikret'in yaşamı, kitapları, dönemin İstanbul fotoğrafları, Aşiyen Müzesi, Sarıçam köyü ile döneme ait siyasi ve sosyal gelişmeler yer alır.

2.2.24. Ceyhan Atuf Kansu

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 15 dk.

Yayın Tarihi: 17.03.1988

Alt Tür: Anma

Programda Ceyhun Atuf Kansu'nun kızı Bahar Gökler ve oğlu Işık Kansu, babalarının özelliklerini anlatmakta ve şiirlerinden örnekler vermektedir. Emin Özdemir ise şairin kişiliği hakkında bilgi vermektedir.

2.2.25. Çakır Dikeni - Ahmet Tufan Şentürk

Bölüm Sayısı Süresi: 1 x 42 dk.

Yayın Tarihi: 16.12.1996

Alt Tür: Biyografi

1919'da Konya'da dünyaya gelen şair Ahmet Tufan Şentürk'ün hayatı, sanat anlayışı ve eserleri hakkında hazırlanan program. Yapımın ismi şairin Çakırdikeni başlıklı şiirinden alınmıştır.

2.2.26. Dize

Bölüm Sayısı Süresi: 37x22 dk.

Yayın Tarihi: 23.09.2006

Alt Tür: Kültür

Sunuculuğunu Hilmi Yavuz'un yaptığı programın her bölümünde farklı bir şairin hayatı anlatılır. Programda sırasıyla; Yahya Kemal Beyatlı, Ahmet Haşim, Necip Fazıl Kısakürek, Nazım Hikmet, Ahmet Hamdi Tanpınar, Ziya Osman Saba, Fazıl Hüsnu Dağlarca, Asaf Halet Çelebi, Cahit Sıtkı Tarancı, Behçet Necatigil, Ahmet Muhip Dıranas, Orhan Veli Kanık, Oktay Rifat, Cahit Külebi, İlhan Berk, Sabahattin Kudret Aksal, Melih Cevdet Anday, Salah Birsal, Sezai Karakoç, Atilla İlhan, Ahmet Arif, Arif Damar, Edip Cansever, Turgut Uyar, Metin Eloğlu, Cemalettin Süreya, Can Yücel, Gülten Akın, Ceyhun Atuf Kansu, Necati Cumalı, Enver Gökçe, Şükran Kurdakul, Ahmet Oktay, Ece Ayhan, Kemal Özer, Cahit Zarifoğlu, Özdemir İnce'nin hayatı, eserleri ve şiirleri hakkında bilgiler verilir.

2.2.27. Faruk Nafiz Çamlıbel

Bölüm Sayısı Süresi: 1x23 dk.

Yayın Tarihi: 09.11.1988

Alt Tür: Anma

Hecenin Beş Şairi'nden biri, TBMM'de VIII., IX., X.ve XI. Dönem İstanbul Milletvekili olarak görev yapmış bir siyasetçi, öğretmen, ünlü Han Duvarları adlı uzun şiirin sahibi ve Behçet Kemal Çağlar ile birlikte *Onuncu Yıl Marşı*'nin sözlerini güftekârı olan Faruk Nafiz Çamlıbel'in (1898-1973) ölümünün 10. yıldönümü dolayısıyla hazırlanmış program.

2.2.28. Garip

Bölüm Sayısı Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: 14.04.1999

Alt Tür: Özel Gün-Biyografi

Bu programda doğumunun 85. yılı dolayısıyla Orhan Veli'nin (1914-1950) hayat hikayesi, şiirleri ve sanat anlayışından kesitler sunulmaktadır.

2.2.29. Geçen Zamanda Ziya Osman...

Bölüm Sayısı Süresi: 1x17 dk.

Yayın Tarihi: 20.05.1991

Alt Tür: Biyografi

Yedi Meşale şiir topluluğunun kurucularından ve en önde gelen şairlerinden Ziya Osman Saba'nın (1910-1957) hayatı ve sanat anlayışı anlatılmaktadır.

2.2.30. Halide Nusret Zorlutuna

Bölüm Sayısı Süresi: 1x14 dk.

Yayın Tarihi: 10.06.1985

Alt Tür: Biyografi

Türk edebiyatında 'kadın yazarların annesi' olarak anılan şair, yazar, öğretmen Halide Nusret Zorlutuna'nın (1901-1984) hayatı, sanat anlayışı v eserlerinin tanıtıldığı program.

2.2.31. Halide Nusret Zorlutuna

Bölüm Sayısı Süresi: 1x25 dk.

Yayın Tarihi: 10.06.1989

Alt Tür: Biyografi

Halide Nusret Zorlutuna'nın hayatı, edebi kişiliği ve eserlerinin tanıtıldığı programda Prof. Dr. Umay Günay, Bekir Sıtkı Erdoğan ve Yavuz Bülent Bakiler'in Zorlutuna hakkındaki görüş ve düşüncelerine de yer verilir.

2.2.32. İstiklal Marşı

Bölüm Sayısı Süresi: 1x27 dk.

Yayın Tarihi: 12.03.1981

Alt Tür: Özel Gün

İstiklal Marşı 'nın kabul edililişinin yıldönümü dolayısıyla hazırlanmış program.

2.2.33. *İstiklal Marşı'nın Kabulü*

Bölüm Sayısı Süresi: 1x22 dk.

Yayın Tarihi: 12.03.1986

Alt Tür: Özel Gün

İstiklal Marşı 'nın kabul edililişinin yıldönümü dolayısıyla hazırlanmış programda, dönemin sosyal ve siyasi şartlarından da bahsedilir. I. Dünya Savaşı sonrası imzalanan Sevr Antlaşması ile Osmanlı topraklarının işgale uğraması, Mustafa Kemal'in önderliğinde başlayan Kurtuluş Savaşı sırasında Milli Mücadele ruhunu iyi ifade edecek güçte olması şartıyla *İstiklal Marşı* için yarışma açılması, yarışmaya katılmayan Mehmet Akif Ersoy'un yarışmaya katılması için Hamdullah Suphi'nin verdiği mücadele, Mehmet Akif'in ısrarlara dayanamayarak Tacettin Dergâhı'na kapanıp *İstiklal Marşı* şiirini yazması ve bu şiirin TBMM'de kabul edilmesi hakkında bilgiler verilir (Karadağ v.d., 2009: 696).

2.2.34. *İstiklal Marşı'nın Kabulü*

Bölüm Sayısı Süresi: 1x26 dk.

Yayın Tarihi: 12.03.1998

Alt Tür: Özel Gün

İstiklal Marşı 'nın kabul edililişinin yıldönümü dolayısıyla hazırlanmış programda dönemin sosyal ve siyasi yapısına da dikkat çekilir.

2.2.35. *İstiklal Marşı'nın TBMM'de Kabulünün 55. Yılı ve Mehmet Akif Ersoy*

Bölüm Sayısı Süresi: 1x45 dk.

Yayın Tarihi: 12.03.1976

Alt Tür: Özel Gün

İstiklal Marşı 'nın kabul edililişinin 55. yıldönümü dolayısıyla hazırlanmış program.

2.2.36. *İstiklal Marşı'nın TBMM'de Kabulü*

Bölüm Sayısı Süresi: 1x28 dk.

Yayın Tarihi: 12.03.1999

Alt Tür: Özel Gün

İstiklal Marşı'nın kabul edilmesinin yıldönümü dolayısıyla hazırlanmış program.

2.2.37. İz Birakanlar “Yahya Kemal Beyatlı”

Bölüm Sayısı Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: Belirtilmemiş

Alt Tür: Biyografi

Bu programda Yahya Kemal'in hayatı, sanatı ve eserlerinden kesitler verilir.

2.2.38. Kara Bir Gün – Süleyman Nazif

Bölüm Sayısı Süresi: 1x40 dk.

Yayın Tarihi: 05.01.1987

Alt Tür: Biyografi

Bu belgeselde Süleyman Nazif'in hayatı, *Servet-i Fünûn* ve *Hadisat*'a yazdığı yazılar anlatılır. İstanbul'un işgali sırasında *Kara Bir Gün* makalesini neşredilmesi, Bağdat için yazdığı mersiyelerin kitap halinde basılması, 23 Ocak 1920'de Dar-ül Fünun'da Piyer Loti'yi anma toplantısında yaptığı konuşmayla Malta'ya sürülmesi canlandırmalarla anlatılır (Karadağ v.d., 2009: 742).

2.2.39. Kirk Ambar

Bölüm Sayısı Süresi: 10x48 dk.

Yayın Tarihi: 04.02.1993

Alt Tür: Kültür

On bölümden oluşan programda kültür ve sanat sorunları, sosyal bilimler ve popüler kültür vb. ele alınır. Yapımda ayrıca Türk şiirinin tartışıldığı *Söz Uçar Yazı Kalır* adlı bir bölüm vardır. Programda İsmet Özel, İlhan Berk, müzisyen (şair) Çinuçin Tanrıkorur, Sezai Karakoç, Ülkü Tamer, Rasim Özdenören, Cahit Zarifoğlu, Cahit Külebi, Necip Fazıl Kısakürek, Nihat Genç gibi şairlerin hayatı ve sanat anlayışları hakkında bilgiler verilir.

2.2.40. Kum Saati

Bölüm Sayısı Süresi: 6x30 dk.

Yayın Tarihi: 16.01.2003

Alt Tür: Sosyal

Bazen bir edebiyatçının, bazen bir ses sanatçısının, bazen de meslek erbabı Anadolu insanının anlatıldığı belgesel program. Yapımda şair olarak Enis Batur, Lale Müldür'ün hayatı ve şiirleri tanıtılmaktadır.

2.2.41. Kurtuluş Savaşı'ndan Anılar

Bölüm Sayısı Süresi: 1x18 dk.

Yayın Tarihi: 08.10.1973

Alt Tür: Savaş

Kurtuluş Savaşı'nın Ceyhun Atıf Kansu'nun Sakarya Meydan Savaşı şiiri ve resimlerle anlatıldığı program.

2.2.42. Laf-ı Güzaf

Bölüm Sayısı Süresi: 13x25 dk.

Yayın Tarihi: 03.10.1989

Alt Tür: Kültür

Cumhuriyet'in ilk yıllarından 1950'lere kadar olan dönemde iz bırakmış edebiyatçıların hayatları, düşünceleri ve dönemin edebiyat tarihi anlatılır. Programın yapımında Salah Birsnel'in *Ah Beyoğlu Vah Beyoğlu* adlı eserinden yararlanılmıştır.

'Yitik Ozanlar' olarak anılan Rüştü Onur, Niyazi Akıncıoğlu ve Halit Asım'ın hüznü hikâyeleri ve şiirlerinden örnekler, Yahya Kemal'in yaşamı ve şiirleri, İlhan Berk ile yapılan röportaj da yer alır.

Programda Necip Fazıl'ın hayatı ve sanatı hakkında bilgiler de verilir. Bunlardan başka Türk şiirinde bir akım olan 'Küçük Sıradan İnsanların Şiiri' tanıtılır. Bu bağlamda Orhan Kemal, Oktay Rifat, Sabahattin Kudret Aksal'ın bu özelliklerine de değinilir.

Ayrıca, Melih Cevdet Anday, İlhan Berk, Salah Birsnel, Behçet Necatigil, Edip Cansever, Fazıl Hüsnü Dağlarca hayatı ve sanat anlayışı anlatılır. Bir bölümde Cahit Saffet Irgat'ın şiirlerinden bahsedilir. Türk şiirinde önemli bir akım olan Mavi Akımı tanıtılır, Attila İlhan, Yılmaz Gruda, Asaf Çiyiltepe, Özdemir Asaf, Ahmet Oktay ve Güner Sümer de tanıtılır (Karadağ v.d., 2009: 828).

2.2.43. Makamsız Bir Ağut "Ece Ayhan"

Bölüm Sayısı Süresi: 1x35 dk.

Yayın Tarihi: 12.07.2003

Alt Tür: Anma

Ece Ayhan'ın ölümünün I. yıldönümünde şairin hayat hikâyesi anlatılır.

2.2.44. Mavi Ömür

Bölüm Sayısı Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: 13.10.1998

Alt Tür: Biyografi

'Halikarnas Balıkçısı' olarak tanınan Cevat Şakir Kabaağaçlı'nın hayatı, eserleri ve Bodrum'a sürgün edilişini anlatan program.

2.2.45. Mehmet Akif Ersoy

Bölüm Sayısı Süresi: 1x20 dk.

Yayın Tarihi: 25.12.1985

Alt Tür: Özel Gün

'Vatan Şairi' ve 'Milli Şair' olarak da bilinen Mehmet Âkif Ersoy'un (20 Aralık 1873 - 27 Aralık 1936) yıldönümü için hazırlanmış olan program.

2.2.46. Mehmet Akif Ersoy - Ölümünün 50. Yıldönümünde

Bölüm Sayısı Süresi: 2x30 dk.

Yayın Tarihi: 27.12.1986

Alt Tür: Biyografi

Mehmet Âkif Ersoy'un hayatı ve sanat anlayışının anlatıldığı yapım.

2.2.47. Mehmet Emin Yurdakul

Bölüm Sayısı Süresi: 1x23 dk.

Yayın Tarihi: 14.01.1994

Alt Tür: Anma

Türk Ocağı'nın kurucuları arasında yer alan Yurdakul'un ölümünün 50. Yıldönümü dolayısıyla hazırlanmış program.

2.2.48. Metin Eloğlu

Bölüm Sayısı Süresi: 1x25 dk.

Yayın Tarihi: 24.11.1974

Alt Tür: Biyografi

Sunuculuğunu Ahmet Oktay'ın yaptığı programda 11 Mart 1927'de doğan şair Metin Eloğlu'nun hayatı ve sanat anlayışı tanıtılır.

2.2.49. Necati Cumalı

Bölüm Sayısı Süresi: 1x10 dk.

Yayın Tarihi: Belirtilmemiş

Alt Tür: Biyografi

Programda Necati Cumalı'nın hayatı ve sanat anlayışı hakkında bilgiler verilir.

2.2.50. Necati Cumalı

Bölüm Sayısı Süresi: 1x25 dk.

Yayın Tarihi: 27.10.1974

Alt Tür: Biyografi

Sunuculuğunu Ahmet Oktay'ın yaptığı programda 1921'de doğan şair-yazar Necati Cumalı'nın hayatı ve sanat anlayışı tanıtılır.

2.2.51. Necip Fazıl Kısakürek

Bölüm Sayısı Süresi: 1x21 dk.

Yayın Tarihi: 25.05.1984

Alt Tür: Biyografi

Programda ölümünün 1. yıldönümünde Necip Fazıl Kısakürek tanıtılır.

2.2.52. Oktay Rifat

Bölüm Sayısı Süresi: 1x22 dk.

Yayın Tarihi: 13.02.1975

Alt Tür: Biyografi

Sunuculuğunu Ahmet Oktay'ın yaptığı programda 1914'te doğan şair Oktay Rifat tanıtılır.

2.2.53. Orhan Şaik Gökyay (1902-1994)

Bölüm Sayısı Süresi: 1x25 dk.

Yayın Tarihi: 06.01.1997

Alt Tür: Biyografi

Şair, edebiyatçı, öğretmen, Türkolog, eleştirmen, kültür adamı kimlikleriyle tanınan Orhan Şaik Gökyay'ın hayatı anlatılır. Ayrıca, şairin *Bu Vatan Kimin* şiiri kendi sesinden aktarılır.

2.2.54. Ölümünün 10. Yılında Faruk Nafiz Çamlıbel

Bölüm Sayısı Süresi: 1x24 dk.

Yayın Tarihi: 08.11.1983

Alt Tür: Biyografi

Programda ölümünün 10. yılında Faruk Nafiz Çamlıbel tanıtılır. Yapımda şairin kendi sesinden şiirlere de yer verilir.

2.2.55. Ölümünün 100. Yılında Ziya Paşa

Bölüm Sayısı Süresi: 1x18 dk.

Yayın Tarihi: 22.05.1980

Alt Tür: Özel Gün

Programda ölümünün 100. yılında Ziya Paşa tanıtılır.

2.2.56. Ölümünün 30. Yılında Orhan Veli

Bölüm Sayısı Süresi: 1x18 dk.

Yayın Tarihi: 22.05.1980

Alt Tür: Özel Gün

Programda ölümünün 30. yılında Orhan Veli hakkında bilgiler verilir.

2.2.57. Ölümünün 70. Yıldönümünde Tevfik Fikret

Bölüm Sayısı Süresi: 1x25 dk.

Yayın Tarihi: 19.08.1985

Alt Tür: Özel Gün

Programda ölümünün 70. yılında Tevfik Fikret tanıtılır.

2.2.58. Ölümünün Onuncu Yılında Ahmet Muhip Dıranas

Bölüm Sayısı Süresi: 1x28 dk.

Yayın Tarihi: 21.06.1990

Alt Tür: Biyografi

Programda ölümünün onuncu yılında Ahmet Muhip Dıranas'a dair bilgiler verilir.

2.2.59. Portreler Galerisi “Ali Ekrem Bolayır”

Bölüm Sayısı Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: 12.02.2008

Alt Tür: Biyografi

Programda Namık Kemal’in oğlu şair-yazar Ali Ekrem Bolayır tanıtılır.

2.2.60. Portreler Galerisi “Asaf Halet Çelebi”

Bölüm Sayısı Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: 05.12.2006

Alt Tür: Biyografi

Programda Asaf Halet Çelebi hakkında bilgiler verilir.

2.2.61. Portreler Galerisi “Behçet Kemal Çağlar”

Bölüm Sayısı Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: 23.10.2007

Alt Tür: Biyografi

Programda Behçet Kemal Çağlar tanıtılır.

2.2.62. Portreler Galerisi “Mehmet Akif Ersoy”

Bölüm Sayısı Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: 08.03.2006

Alt Tür: Biyografi

Programda Mehmet Akif Ersoy’a dair bilgiler verilir.

2.2.63. Portreler Galerisi “Mehmet Çavuşoğlu”

Bölüm Sayısı Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: 15.01.2008

Alt Tür: Biyografi

Programda edebiyatçı şair Mehmet Çavuşoğlu tanıtılır.

2.2.64. Portreler Galerisi “Nihal Atsız”

Bölüm Sayısı Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: 26.09.2006

Alt Tür: Biyografi

Programda Türk yazar, şair, tarihçi ve fikir adamı Hüseyin Nihal Atsız hakkında bilgiler verilir.

2.2.65. Portreler Galerisi “Yahya Kemal Beyatlı”

Bölüm Sayısı Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: 30.10.2007

Alt Tür: Biyografi

Programda Yahya Kemal Beyatlı tanıtılır.

2.2.66. Sözün Büyüsü

Bölüm Sayısı Süresi: 100x55 dk.

Yayın Tarihi: 10.10.2000

Alt Tür: Kültür

100 bölümden oluşan programda Türkçenin gücü ve edebiyat dünyası ağırlıkta olarak işlenir. Yapımda, Bedri Rahmi Eyüboğlu, Yunus Emre, Fazıl Hüsni Dağlarca, Erhan Bener, Ahmet Muhip Dıranas, Nazım Hikmet, Mehmet Akif Ersoy, Gülten Akın, Yahya Kemal Beyatlı, Cahit Sıtkı Tarancı, Necati Cumalı, Erdoğan Alkan, Ahmet Kutsi Tecer, Ceyhun Atuf Kansu, İlhan Berk, Ahmet Hamdi Tanpınar, Cahit Külebi, Behçet Necatigil, Cemal Süreya, Melih Cevdet Anday, Cevat Şakir Kabaağaçlı, Yılmaz Karakoyunlu, Ataol Behramoğlu, Nazım Hikmet, Ziya Osman Saba, Abdülhak Hamit Tarhan, Aşık Veysel, Tevfik Fikret, Metin Altıok, Ahmet Haşim, Sabahattin Eyüboğlu, Mehmet Taner, Karacaoğlu, Şükrü Erbaş, Edip Cansever, Şükran Kurdakul, Oktay Rifat, Sabahattin Kudret Aksal, Ahmet Telli, Necip Fazıl Kısakürek, Behçet Aysan adlı şairlerin hayat hikâyeleri ve sanat anlayışları anlatılır.

2.2.67. Söz Uçar

Bölüm Sayısı Süresi: 13x30 dk.

Yayın Tarihi: 04.10.2003

Alt Tür: Edebiyat

Her bölümde modern Türk şiirinin yaşayan ustalarından birinin hayatı ve eserleri konu edilir. Programda, Ahmet Oktay, Arif Damar, Süreyya Berfe, Ülkü Tamer, Gülten Akın, Ataol Behramoğlu, Kemal Özer, Şükran Kurdakul, Refik Durbaş, Hilmi Yavuz, Özdemir İnce, İlhan Berk, Melih Cevdet Anday'ın hayat hikâyeleri ve sanat anlayışları anlatılır.

2.2.68. Susmayan Ney

Bölüm Sayısı Süresi: 1x24 dk.

Yayın Tarihi: 29.01.1983

Alt Tür: Biyografi

Programda asıl adı Tefvik Kolaylı olan Neyzen Tefvik Kolaylı tanıtılır.

2.2.69. Şairler Meydanı

Bölüm Sayısı Süresi: 3x25 dk.

Yayın Tarihi: 08.08.1978

Alt Tür: Kültür

Televizyon Kültür Yayınları Şubesi'nce hazırlanan ve üç bölümden oluşan programdır. D. Mehmet Doğan ve Muhsin Mete tarafından hazırlanan Şairler Meydanı adlı programın ilk bölümünde, milli kültürün oluşumunda Türk kültür birikiminden yararlanmanın gereği üzerinde durulduktan sonra, Türk şiir tarihimiz bakımından önem taşıyan şuara tezkireleri hakkında bilgi verilir.

Yapımda daha sonra önemli şuara tezkirecileri arasında yer alan Aşık Çelebi'nin *Meşairü's Şuara* isimli tezkiresinin başlangıç kısmı tanıtılır. Bu kısımda şiir ve nesir üzerinde durulur ve Divan şiiri hakkında bazı ilgi çekici değerlendirmelere yer verilir. Daha sonra tezkirenin başında yer alan padişahlar bölümünün tanıtılmasına geçilir. Osman Gazi, Orhan Gazi, Murad Hüdavendigâr, Yıldırım Beyazid ve Çelebi Mehmet'in şiirleri üzerinde durulduktan sonra şair padişahlardan II. Murat, Fatih Sultan Mehmed, II. Beyazid, Cem Sultan, Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman ve II. Selimin şiirlerinden örnekler verilir.

Dizinin yapımcılarından Muhsin Mete, dizi hakkında şu tespitlerde bulunur: Milletlerin kültürleri bina kurulurcasına inşa edilir. Yapı taşları kona kona yükselir. Bu yüzden, her şeyi bir yana atıp bir kültür üretmek, hem insan tabiatına, hem de insanlık tarihinin gelişimine aykırı, kültürde yeni oluşumlar ancak birikimi iyi bilmek ve değerlendirmekle mümkün. Biz bu kültür birikimlerinin bir bölümünü ekrana getireceğiz. Dizinin görüntüleri genellikle kitapta geçen 86 minyatür üzerine kuruldu, ancak bu arada kitabın bulunduğu İstanbul Fatih semtindeki Millet Kütüphanesinden görüntüler ve Unkapanı'nda bulunan Şair Necati beyin mezarı da yer alıyor (Mete, 1978).

2.2.70. Tefik Fikret

Bölüm Sayısı Süresi: 1x33 dk.

Yayın Tarihi: 19.08.1980

Alt Tür: Kültür

Programda Tefik Fikret tanıtılır.

2.2.71. Türk Edebiyatında Kadın Yazarlar

Bölüm Sayısı Süresi: 20x32 dk.

Yayın Tarihi: 12.06.1993

Alt Tür: Kültür

Türk edebiyatındaki kadın sanatçıların sanat ve edebiyat hakkındaki görüşlerine yer veren program. Yapımda şairlik yönleri olan kadın yazarlardan Gülten Akın, Lale Müldür, Şennur Sezer'den de bahsedilir.

2.2.72. Ümit Yaşar Oğuzcan

Bölüm Sayısı Süresi: 1x26 dk.

Yayın Tarihi: 05.11.1985

Alt Tür: Biyografi, Anma

Programda Ümit Yaşar Oğuzcan tanıtılır.

2.2.73. Yahya Kemal Beyatlı

Bölüm Sayısı Süresi: 1x27 dk.

Yayın Tarihi: 01.01.1983

Alt Tür: Biyografi

Programda Yahya Kemal Beyatlı'ya dair bilgiler verilir.

2.2.74. Yahya Kemal Beyatlı

Bölüm Sayısı Süresi: 1x21 dk.

Yayın Tarihi: 01.11.1985

Alt Tür: Biyografi

Programda Yahya Kemal Beyatlı'nın yaşamı ve eserleri tanıtılır.

2.2.75. Yaşadım “Bedri Rahmi Eyüpoğlu” (1911-1975)

Bölüm Sayısı Süresi: 1x25 dk.

Yayın Tarihi: 21.09.2001

Alt Tür: Biyografi

Programda ressam, şair ve yazar Bedri Rahmi Eyüpoğlu'nun yaşamı ve eserleri hakkında bilgiler verilir.

2.2.76. Yaşayan Edebiyat

Bölüm Sayısı Süresi: 6x30 dk.

Yayın Tarihi: 13.11.1975

Alt Tür: Biyografi

Her bölümde sanat, edebiyat ve şiir temalı “Kitaplarda Ölmek” ve “Yazarınız ve Siz” adlı bölümler yer alır. Programda İlhan Berk, Kemal Bilbaşar, Behçet Necatigil, Edip Cansever, Aziz Nesin, Metin Eloğlu, Demirtaş Ceyhun'un 1975 yılında yaptıkları çalışmalar anlatılır. “Kitaplarda Ölmek” adlı bölümlerde Orhan Veli Kanık, Ahmet Hamdi Tanpınar, Cenap Şahabettin, Ömer Bedrettin Uşaklı, Behçet Necatigil'in şiir anlayışı anlatılır.

2.2.77. Yaşayan Edebiyatçılar

Bölüm Sayısı Süresi: 19x20 dk.

Yayın Tarihi: 08.11.1979

Alt Tür: Biyografi

Sunuculuğunu Doğan Hızlan'ın yaptığı tanınmış bir edebiyatçı ile yapılan sohbetleri içeren programdır. Yapımda birçok yazarla beraber, Yaşar Nabi Nayır, Ercüment Behçet Lav, Hasan İzzettin Dinamo, Behçet Necatigil, Cahit Külebi'nin şiir dünyası tanıtılır.

2.2.78. Yunus Emre

Bölüm Sayısı Süresi: 1x30 dk.

Yayın Tarihi: 24.05.1978

Alt Tür: Biyografi

Türk halk şairlerinin öncülerinden olan ve Türk'ün İslam'a bakışını Türk dilini tam sadelik ve güzelliğiyle ortaya çıkaran, sevgiyi felsefe haline getirmiş örnek bir insan Yunus Emre'nin yaşamı ve felsefesinin yer yer şiirlerle ve ilahilerle anlatıldığı program (Karadağ v.d., 2009: 1348).

2.2.79. Yunus Emre

Bölüm Sayısı Süresi: 1x55 dk.

Yayın Tarihi: 08.05.2005

Alt Tür: Kültür

Yunus Emre'nin yaşamı ve felsefesinin yer yer şiirlerle ve ilahilerle anlatıldığı programda, tasavvufun ve bütün büyük mistik akımların temel konusu olan kendini tanıma ve içe dönme meselesine ışık tutmaya çalışılır (Karadağ v.d., 2009: 1348).

2.2.80. Yunus Emre Belgeseli

Bölüm Sayısı Süresi: 1x41 dk.

Yayın Tarihi: 24.01.1991

Alt Tür: Biyografi

Programda Yunus Emre'nin hayatı dramalarla anlatılır.

2.2.81. Yusuf Ziya Ortaç

Bölüm Sayısı Süresi: 1x20 dk.

Yayın Tarihi: 11.03.1982

Alt Tür: Biyografi

Programda Yusuf Ziya Ortaç'ın hayatına dair bilgiler verilir.

2.2.82. Yüzyılın Tanıkları

Bölüm Sayısı Süresi: 24x29 dk.

Yayın Tarihi: 20.02.2001

Alt Tür: Kültür

Yüzyılın Tanıkları adlı programda sanat ve edebiyat dünyasında emeği geçenler tanıtılır. Şiir dünyasından ise *Bir Çınarın Gölgesinde* adlı bölümde Türk şiiri ve şairleri ele alınır. Programda, Nazım Hikmet, Necip Fazıl Kısakürek, Fazıl Hüsni Dağlarca, Oktay Rifat, Orhan Veli Kanık, Melih Cevdet Anday, Attila İlhan, Edip Cansever, İlhan Berk, Ahmet Arif'in hayatı ve sanat anlayışı anlatılır.

2.2.83. Ziya Osman Saba

Bölüm Sayısı Süresi: 1x18 dk.

Yayın Tarihi: 29.01.1982

Alt Tür: Biyografi

Programda Ziya Osman Saba'nın hayatı ve eserleri hakkında bilgiler verilir.

2.2.84. Ziya Osman Saba

Bölüm Sayısı Süresi: 1x19 dk.

Yayın Tarihi: 02.02.1987

Alt Tür: Biyografi

Programda Ziya Osman Saba'nın hayatı ve eserleri tanıtılır.

SONUÇ

Devlet adına radyo ve televizyon yayınlarını yapan özerk tüzel bir kişiliğe sahip ve tarafsız bir kurum olan Türkiye Radyo Televizyon Kurumu (TRT), kurulduğu günden bu yana yayıncılık alanında “okul” olma vasfını korumuştur. Birçok kanalıyla dünyanın hemen her tarafına ulaşan TRT, yıllarca sanat ve edebiyata özel bir ilgi göstermiş, milli kültürün korunması ve geleceğe taşınmasında hususunda ciddi yapımlar hazırlamıştır.

Şiir, milletlerin hayatlarına çok yönlü hitap eden bir tür olup edebiyat biliminin en önde gelen unsurudur. Şiir, sanat ve estetik ile iç içe olmakla beraber, içinden çıktığı toplumun kültüründen de önemli izler taşır. Yüzlerce yıl önce yazılmış bir şiire bakıldığında şiirin dönemin sosyolojik, psikolojik, tarihi, dini, siyasi, edebi vb. yönlerinden bir şeyler taşıdığı görülecektir.

TRT, hizmete başladığı zamandan beri sanat, kültür ve edebiyata büyük önem vermiştir. Bu kurum, Türk edebiyatının önemli şair ve yazarları hakkında birbirinden değerli programlar yapmıştır. TRT, inceleme alanımıza giren 1968-2008 yılları arasında şiir ve şairlerle ilgili onlarca yapımlar hazırlamıştır.

TRT'nin bu bağlamda isminde ‘şiir’ sözcüğünü kullandığı program sayısı 5, isminde şiir sözcüğü geçmeyen şiir ve şair muhtevalı program sayısı 84, toplamda ise 89; alt tür olarak biyografi 57, özel gün 11, kültür 9, anma 6, edebiyat 2, özel gün-biyografi 1, biyografi-anma 1, dramatik 1, sosyal 1'dir.

TRT, bu kırk yıllık yayın hayatında şiirle ilgili tek bölümlük birçok kısa program hazırlamış olmakla beraber, onlarca bölümlük yapımlara da imza atmış-

tır. Bunlardan bazılarının isimleri ve bölümlerini şöyle ifade edebiliriz: Dize (37), Kırk Ambar (10), Laf-ı Güzaf (13), Portreler Galerisi (7), Sözü'n Büyüsü (100), Söz Uçar (13), Yaşayan Edebiyat (6), Yaşayan Edebiyatçılar (19), Yüzyılın Tanıkları (24).

Yukarıdaki bulgular sonucunda TRT ile edebiyat bilimi arasında disiplinlerarası bir ilişkinin varlığından söz etmek mümkündür. Sonuçta TRT, ilk düzenli televizyon yayınlarına başladığı 31 Ocak 1968'den 2008'e kadar şiir türü üzerine onlarca program hazırlayarak milli kültürümüze önemli katkılarda bulunmuş, birçok şairin hayat hikâyesini ve eserlerini izleyiciye ulaştırarak şiirin daha geniş kitlelere ulaşmasını ve daha çok sevilmesini sağlamıştır. Ancak 2008'den itibaren edebiyat odaklı programların yayınında önemli bir düşüş görülmektedir. Edebiyat camiasının TRT'den beklentisi, TRT'nin bundan sonraki yıllarda edebiyat üzerine daha çok ve nitelikli program yapmasıdır.

KAYNAKÇA

- Alkan, Erdoğan. (2005), *Şiir Sanatı*, İnkılap Kitabevi, İstanbul.
- Aristoteles. (1987), *Poetika*, Çeviren: İsmail Tunalı, Remzi Kitabevi, İstanbul.
- Demircan, Ahmet. (2008), *Şiir ve Şair*, www.edebiyatdersi.net/yazili08/2.donem/siir.sair.pdf (Erişim tarihi: 10.01.2018)
- Erdem, Nurten; S. Karakurt, Mine. (2011), *Türkiye Radyo Televizyon Kurumu 2010 Faaliyet Raporu*, Genel Sekreterlik Basın ve Yayın Müdürlüğü Ofset Tesisleri-Haziran, Ankara.
- Hafizoğulları, Zeki. (2003), *Kamu Yayıncılığı ve TRT Kurumu*, 20-21 Şubat 2003 Tarihinde Toplanan Komisyon Raporu.
- Karadağ, N. Beyhan v.d. (2009), *Geçmişten Geleceğe Belgeler... Bilgiler...* 1968/2008, Cilt: 1, s.1-360, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Arşiv Dairesi Başkanlığı, TRT, Ankara.
- Karadağ, N. Beyhan v.d. (2009), *Geçmişten Geleceğe Belgeler... Bilgiler...* 1968/2008, Cilt: 2, s.361-719, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Arşiv Dairesi Başkanlığı, TRT, Ankara.
- Karadağ, N. Beyhan v.d. (2009), *Geçmişten Geleceğe Belgeler... Bilgiler...* 1968/2008, Cilt: 3, s.720-1080, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Arşiv Dairesi Başkanlığı, TRT, Ankara.
- Karadağ, N. Beyhan v.d. (2009), *Geçmişten Geleceğe Belgeler... Bilgiler...* 1968/2008, Cilt: 4, s.1080-1423, Türkiye Radyo Televizyon Kurumu Arşiv Dairesi Başkanlığı, TRT, Ankara.
- Kısakürek, Necip Fazıl. (2002), *Çile*, Büyük Doğu Yayınları, (46. baskı), İstanbul.
- Mete, Muhsin. (1978), *Milliyet Gazetesi*, 7 Ağustos 1978.